HÖGSKOLEPROV - RÄTTA SVAR

1981-04-25

Delprov 1:ORD

1 B	11 E	21 B	
2 D	12 E	22 B	
3 A	13 A	23 C	
4 B	14 C	24 D	
5 D	15 B	25 C	
6 C	16 E	26 B	
7 B	17 B	27 C	
8 D	18 A	28 A	
9 E	19 E	29 D	
10 A	20 E	30 A	

Delprov 2:NOG

1 D	11 A		
2 E	12 E		
3 A	13 D		
4 D	14 E		
5 B	15 B		
6 C	16 E		
7 C	17 C		
8 C	18 D		
9 A	19 C		
10 E	20 D		

Delprov 3:LÄS

1	D	7	A	13	C	19	B
2	B	8	B	14	C	20	D
3	A	9	D	15	A	21	D
4	B	10	A	16	D	22	D
5	B	11	D	17	C	23	A
6	C	12	B	18	C	24	D

Delprov 4:DTK

1 D	11 C		
2 D	12 D		
3 B	13 B		
4 C	14 B		
5 B	15 D		
6 B	16 C		
7 E	17 D		
8 A	18 E		
9 D	19 B		
10 D	20 D		

8119

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

DELPROV 1: ORD

Anvisningar

Varje uppgift har överst ett ord understruket. Under det ordet står fem andra ord. Ett av orden **betyder ungefär samma sak** som det understrukna ordet eller **anger betydelsen** av det understrukna ordet.

Övningsexempel 1.

beklämd
A bunden
B skakad
C uttröttad
D hänsynslös
E nedstämd

Beklämd betyder ungefär samma sak som nedstämd. Börja med att markera det rätta svaret i provhäftet. Därefter skriver du svaret på svarsblanketten. Om denna uppgift hade ingått i provet skulle du alltså ha skrivit så här på svarsblanketten.

1	2	3
E		

Övningsexempel 2.

ryssja
A garnvinda
B fiskeredskap
C torkställning
D säng
E smideshärd

En ryssja är ett fiskeredskap. Fiskeredskap är svarsförslag B. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit B på svarsblanketten.

1	2	3
E	B	

Skriv alla svar på svarsblanketten.
Skriv tydligt.
Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller **30 uppgifter**.

PROVTID: 15 minuter.

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

1. vokabulär

A självljud
B ordförråd
C skriftspråk
D ljudlära
E satslära

2. auktorisera

A övertyga
B framhålla
C tillkännagiva
D bemyndiga
E bekräfta

3. illusorisk

A bedräglig
B belysande
C färgglad
D tillfällig
E invecklad

---

4. heterogen

A enhetlig
B olikartad
C besläktad
D förstärkt
E uttunnad

5. ödem

A varböld
B bensår
C brännmärke
D vattensvullnad
E tandröta

6. autodidakt

A dubbelgångare
B självplågare
C självlärd
D tryckluftsventil
E bilradio

---

7. doktrin

A avhandling
B lärosats
C klagoskrift
D slutsats
E beslut

8. vitsord

A ed
B föreskrift
C yrkande
D betyg
E lustighet

9. abstrakt

A obegripligt
B obekant
C orimligt
D otydligt
E ogripbart

---

10. banal

A alldaglig
B trångsynt
C löjlig
D fåordig
E godtrogen

11. sonett

A hårband
B flöjt
C sjögräs
D slättland
E diktform

12. initierad

A sammanlagd
B samtidig
C försenad
D instängd
E insatt

---

13. karsk

A orädd
B argsint
C gladlynt
D långsint
E överlägsen

14. accessoarer

A mönster
B uttryck
C tillbehör
D undantag
E förvärv

15. passé

A förbigången
B förlegad
C uttråkad
D moderiktig
E prydlig

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

16. apanage

A totalvikt
B arvode
C betalning
D belopp
E underhåll

17. sordin

A utgång
B dämpare
C förstärkare
D berusningsmedel
E färgämne

18. reliabel

A pålitlig
B synlig
C ökande
D ansedd
E motsatt

---

19. eterisk

A sedlig
B frätande
C explosiv
D kärleksfull
E flyktig

20. dok

A luva
B långrock
C krage
D hattband
E slöja

21. evaporera

A förflytta
B förånga
C översätta
D utrymma
E överföra

---

22. häckla

A härma
B smäda
C hämma
D smussla
E linda

23. diger

A mörk
B olycksbådande
C omfångsrik
D farlig
E märklig

24. dignitet

A färdighet
B ädelmod
C lydnad
D värdighet
E trofasthet

---

25. tilja

A trissa
B takbjälke
C golvbräda
D kätting
E lykta

26. abstinens

A sinnesfrånvaro
B avhållsamhet
C nedbrytning
D missbildning
E anpassning

27. bard

A svärd
B båt
C skald
D mustasch
E kärra

---

28. mankera

A svika
B kräva
C visa
D besluta
E ange

29. pennalism

A skrivsvårigheter
B ordblindhet
C oroskänsla
D kamratförtryck
E krigshets

30. nestor

A ålderman
B övermänniska
C plågoande
D favorit
E furste

PROVET ÄR SLUT. OM DU HAR TID KONTROLLERA DINA SVAR.

8111

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

DELPROV 2: NOG

Anvisningar

Varje uppgift inleds med **en fråga**. Därefter följer två påståenden, (1) och (2), som innehåller olika slags information. Uppgiften är att avgöra hur mycket information som behövs för att besvara frågan. Uppgifterna besvaras genom att du anger vilket eller vilka av påståendena du behöver använda. Pröva noggrant de olika svarsförslagen innan du besvarar uppgiften.

Svarsförslagens innebörd

A **i (1) men ej i (2)** = Den information som ges i (1) är tillräcklig. Enbart informationen i (2) räcker inte till.

B **i (2) men ej i (1)** = Den information som ges i (2) är tillräcklig. Enbart informationen i (1) räcker inte till.

C **i (1) tillsammans med (2)** = För att få tillräcklig information måste man använda både påstående (1) och (2). Enbart (1) eller enbart (2) ger ej tillräcklig information.

D **i (1) och (2) var för sig** = Antingen (1) eller (2) kan användas, eftersom båda var för sig innehåller tillräckligt mycket information.

E **ej genom de båda påståendena** = Inte ens genom att utnyttja både (1) och (2) kan man få tillräcklig information.

Övningsexempel

Hur många fler koppar kaffe får man av en burk om man minskar kaffetillsatsen från 7 gram till 6 gram per kopp?

(1) Kaffet i burken räcker till precis 60 koppar om man beräknar 7 gram per kopp.

(2) Burken innehåller 420 gram kaffe.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

Informationen i (1) räcker för att besvara frågan, Informationen i (2) är också tillräcklig. Svarsförslag D är alltså rätt. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit så här på svarsblanketten.

1	2	3
D		

Skriv alla svar på svarsblanketten. Skriv tydligt.
Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller 20 uppgifter.

PROVTID: 40 minuter.

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

1. Hur mycket bensin förbrukade bilen i genomsnitt per mil under färden mellan Malmö och Östersund?

(1) Vid en tidigare resa körde man 312,5 km på 25 l bensin. Bilen förbrukade då lika mycket drivmedel per mil som den gjorde under färden från Malmö till Östersund.

(2) Med ett bensinpris på 2,90 kr per liter uppgick bensinkostnaden till 243,60 kr för den 105 mil långa resan från Malmö till Östersund.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

2. Vilket är medelvärdet av de fyra talen?

(1) Medelvärdet av det minsta och största talet är 97.

(2) Differensen av de två mellersta talen är 14.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

3. En skidtävling genomfördes på en bana som man åkte två varv. Vem hade bästa tiden av de två skidlöparna Holm och Björk?

(1) Holm startade kl 09.56 och Björk kl 10.52. Björk passerade mållinjen precis 55 min senare än Holm.

(2) Holm behövde 38 minuter för att åka det första varvet och 2 minuter längre tid för att åka det andra. Björk åkte det andra varvet lika fort som det första.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

4. Hur många procent av försäljningen utgör provisionen?

(1) För att tjäna 600 kr måste försäljaren sälja för 5 000 kr.

(2) Om försäljningen uppgår till 7 800 kr återstår 6 864 kr sedan provisionen utbetalats.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

5. Hur många svenskar bodde i tätort år 1960?

(1) Sveriges befolkning ökade med 0,5 miljoner mellan åren 1950 och 1960. Invånarantalet 1960 var 7,5 miljoner och antalet som bodde i tätort hade ökat med 92 000 jämfört med 1950.

(2) År 1970 bodde 81 procent av Sveriges 8 miljoner invånare i tätort, vilket var 100 000 fler än 1960.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

6. Hur många svenska kronor motsvarade ett engelskt pund?

(1) En enkel flygbiljett i reguljär trafik mellan Stockholm och London kostade 1 890 kr vilket utgjorde 60 procent av motsvarande tur- och returbiljett.

(2) En tur- och returbiljett i reguljär trafik mellan London och Stockholm kostade 318 pund vilket var 66 $^{2}/_{3}$ procent mera än vad motsvarande enkelbiljett kostade.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (
D i (1) och (2) var för s
E ej genom de båda påstå

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

7. Ett störtlopp kördes till 4/5 i branta partier och 1/5 i flacka. Hur lång var störtloppsbanan?

(1) Medelhastigheten för åkaren Sten Mark var i de branta partierna 90 km/h och i de flacka 72 km/h.

(2) Åkaren Sten Mark körde loppet på 2 minuter och 10 sekunder.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

8. Av sin månadslön ska fru Vincent betala skatt, hyra och avbetalningar. Vilken månadslön har hon?

(1) Månadshyran utgör 20 procent av månadslönen. Varje månad betalar hon 2 050 kr i preliminär skatt.

(2) 1/10 av lönen använder hon till avbetalningar. Sedan hon betalat skatt, hyra och avbetalningar, återstår 1 450 kr av lönen.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

9. Vem av Ulla, Karin och Lena är längst respektive kortast?

(1) Lena är längre än Ulla och kortare än Karin.

(2) Ulla är kortare än Lena och Karin är längre än Ulla.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

10. En lantegendom utökades genom ett jordförvärv och kom att bestå av åker, äng och skog. Hur stor andel av egendomen utgjordes av åker efter jordförvärvet?

(1) Efter jordförvärvet bestod egendomen av 15 ha åker, 4,5 ha äng och resten skog.

(2) Genom jordförvärvet fördubblades åkerarealen och skogsarealen ökade med 50 procent. Arealen äng blev 4,5 ha.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

11. Hur många timmar arbetade fröken Lind under den aktuella dagen?

(1) Hon tjänar 26 kronor och 50 öre i timmen under ordinarie arbetstid. Vid övertid är tillägget 13 kronor och 25 öre i timmen. Hon tjänade under den aktuella dagen 291 kronor och 50 öre. Den ordinarie arbetstiden uppgår till 8 timmar per dag.

(2) Vid övertidsarbete erhåller hon 50 procent högre timpenning jämfört med ordinarie arbetstid. Under den aktuella dagen arbetade hon två timmar på övertid och dagsförtjänsten uppgick till 291 kronor och 50 öre.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

12. En tik har fått 5 valpkullar. Hur många valpar var det i den minsta kullen?

(1) I genomsnitt har tiken fått 8 valpar per kull. Sammanlagt födde hon 34 valpar i de 4 sista kullarna.

(2) Totalt har tiken fött 40 valpar. Sammanlagt födde hon 31 valpar i de 4 första kullarna.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

13. På en rät linje ligger punkterna A, B, C, D och E i nu nämnd ordning. C är mittpunkten på sträckan AE. Punkterna B och D ligger båda lika långt från C. Hur långt är avståndet från A till D?

(1) Avståndet mellan A och E är 10 cm och mellan B och D 5 cm.

(2) Avståndet från A till D är 3/4 av avståndet från A till E. Avståndet mellan B och D är 5 cm.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

14. En vara säljs både i stor- och familjeförpackning. Vad kostar familjeförpackningen per kg?

(1) Storförpackningen kostar 38,60 kr och innehåller 400 g mer än familjeförpackningen.

(2) Familjeförpackningen som innehåller 400 g mindre än storförpackningen kostar 30 kr.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

15. I ett företag är norrmän, danskar och svenskar anställda. Hur många av företagets 25 anställda är svenskar?

(1) Norrmännen är dubbelt så många som danskarna. Företaget har fler svenskar än danskar anställda.

(2) Antalet danskar är hälften av antalet norrmän och likaså hälften av antalet svenskar.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

16. Hur många taxibilar finns inne på stationen?

(1) Om man antar att dubbelt så många kommer in, som de som åker ut, ökar antalet bilar som då finns inne med sex.

(2) Om man antar att dubbelt så många åker ut, som de som kommer in, så blir det en bil kvar inne.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

17. Vid en gatubreddning flyttades en av gränserna till en rektangulär tomt 4 m in på den ursprungliga tomten. Tomten var fortfarande rektangulär. Hur långa var tomtens sidor före förändringen?

(1) Den del av tomten som "försvann" vid gatubreddningen var en rektangulär remsa med omkretsen 88 m.

(2) Förändringen innebar att tomtens area minskade med 1/8.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (
D i (1) och (2) var för s
E ej genom de båda påståe

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

18. I en trädgård finns det ett-, två- och fleråriga växter. Hur stor andel av växterna i trädgården utgör de fleråriga växterna?

(1) 40 procent av växterna är ettåriga. 60 procent av de övriga växterna är tvååriga.

(2) Det finns 1 $^{1}/_{2}$ gånger så många tvååriga växter som det finns fleråriga och 1 $^{2}/_{3}$ gånger så många ettåriga växter som det finns fleråriga.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

19. År 1973 registrerades 38 strejker i Sverige. Hur många strejker registrerades år 1966?

(1) Väljs 1966 som basår (indextal = 100), blir indextalet 160 för år 1969.

(2) Väljs 1969 som basår (indextal = 100), blir indextalet 118,75 för år 1973.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

20. Bland 556 personer är några blåögda och resten brunögda. En del är närsynta och resten normalseende. Hur många brunögda är normalseende?

(1) Det finns 133 närsynta. 315 blåögda är normalseende.

(2) Det finns 416 blåögda. 32 brunögda är närsynta.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

PROVET ÄR SLUT. OM DU HAR TID ÖVER, KONTROLLERA DINA SVAR.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

DELPROV 3: LÄS

TEXTHÄFTE

Anvisningar

Läsförståelseprovet består av ett *texthäfte* och ett *uppgiftshäfte*. Texthäftet innehåller texter från olika ämnesområden. Texterna är skrivna av olika författare och är ibland bearbetade för att passa in i provet.

I detta prov gäller det att ta del av en text och besvara uppgifter i anslutning till texten. Ett sätt att lösa provet kan vara att först läsa texten och sedan besvara uppgifterna som hör till texten. Ett annat kan vara att läsa uppgifterna först och sedan läsa igenom texten för att kunna besvara uppgifterna.

OBSERVERA ATT ALLA UPPGIFTER SKALL BESVARAS UTIFRÅN TEXTEN.

TAG FRAM UPPGIFTSHÄFTET. LÄS IGENOM ANVISNINGARNA.

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

8113 A

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Forskning kring fetma

En signal som automatiskt sätter stopp för fetma - är det bara något att drömma om för folk som har lätt för att samla på sig överflödiga kilon? Kanske inte.
En belgisk forskare anser att han har upptäckt det ämne som fyller just denna funktion hos djur och som gör att de aldrig skaffar sig några bantningsproblem.
Djur har den avundsvärda förmågan att aldrig äta mer än de behöver. Det finns några undantag: biffkor, grisar, gäss och andra som människan göder med lock och pock, liksom hundar och katter som så småningom tillägnar sig hennes dåliga matvanor.
Men regeln är att djur håller sin idealvikt med stor precision, från dag till dag och från år till år. Precis som hos människan kan ämnesomsättningen vara mer eller mindre effektiv, men det rubbar inte balansen.
Musen A kan äta 30 gram, musen B 25 gram och musen C 35 gram, men alla tre väger lika mycket.
Det är resultatet av ett perfekt fungerande mättnadscentrum. Ett sådant centrum finns både hos människor och djur. Det ligger i den del av hjärnan som kallas hypotalamus. När detta centrum nås av vissa meddelanden utifrån kroppen stoppar det ätandet hos djuren, men dessvärre inte hos alla människor.
En av dessa signaler består i att sockerhalten i blodet stiger över en viss nivå. I hypotalamus finns också ett hungercentrum. Det sätter i stället igång jakten efter föda och ätandet när blodsockerhalten sjunker under en bestämd gräns.
Men vid sidan av kontrollen över det dagliga ätandet finns det tydligen också en regulator som verkar på längre sikt. När en råtta har fått för litet mat en längre tid och magrat på kuppen och sedan får obegränsad tillgång till föda äter den mycket mer än normalt ända tills hon kommit upp i sin normalvikt. Då återgår hon till sin vanliga dagskonsumtion.
Nu berättar tidskriften Science & Vie att Raymond Paquay, professor i djurfysiologi vid Université Notre-Dame-de-la-Paix i den belgiska staden Namur, har upptäckt denna regulator, som slår larm i rättan tid och hindrar djuren från att fortsätta att lägga på hullet och bli överviktiga. Det är linolsyra, hävdar han.
Att ett visst ämne i blodet verkligen fungerar som stoppsignal såg man först i försök med råttor. Man kan experimentellt få en råtta att äta sig fet. En normal råtta som får en injektion a
råtta börjar äta mindre och gå ner i vikt.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

I ett annat försök satte Paquay ett antal fårtackor på svältkost så att de gick ner en tredjedel i vikt. Därefter fick de börja äta hur mycket de ville igen. När de var uppe i sin normalvikt gick de som väntat ner till vanliga dagsportioner. Och samtidigt som det skedde observerades en märklig förändring i blodbilden. Halten av linolsyra ökade kraftigt medan halten av en annan fettsyra, oleinsyra, började minska.
Linolsyra finns i många växter. Själva kan fåren inte syntetisera den. Linolsyran omvandlas däremot till oleinsyra i fåren och byggs in i fettreserverna. Man kan enligt Paquay tänka sig att denna tillverkning avbryts när depåerna är fyllda, och att koncentrationen av råvaran linolsyra därmed stiger i blodet. Denna ökade halt av linolsyra skulle också vara den signal som får mättnadscentrum att dra ner dagskonsumtionen av föda till normala mängder så snart fettdepåerna är fyllda med lagom mycket reservnäring.
Det kanske skulle kunna gå att förstärka larmsignalerna med extra doser av linolsyra och på det sättet hejda det onödiga och i värsta fall hälsovådliga ätandet i tid? Det återstår att se. En annan tillämpning av Paquays upptäckt som väl trots allt ligger närmare till hands är att försöka bryta ner linolsyran hos köttproducerande djur och på det sättet få dem att snabbt gå upp i vikt.

Harry Bökstedt. Svenska Dagbladet 1979-11-21.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Filmpolitik

Diskussioner som under lång tid fördes inom de filmfackliga organisationerna om filmpolitiska och arbetsmarknadsfrågor, resulterade i ett gemensamt program, som förelades utbildningsministern 2 november 1970.
I detta sjupunktsprogram föreslogs åtgärder för att komma tillrätta med den då rådande filmpolitiska situationen och arbetsmarknadsläget för filmarbetarna.
När filmavtalet omformades den 1 juli 1972 beaktades detta program endast delvis. Väsentliga krav tillgodosågs ej, t ex kravet på en lösning av den otillfredsställande distributionssituationen för såväl biografspelfilmen som den fria kortfilmen, kravet på ett omvandlat Filminstitut med de fackliga organisationerna som avtalsslutande part samt kravet på samverkan mellan detta Filminstitut och Sveriges Radio, varvid hela problemkomplexet rörande produktion och distribution av biograf- respektive TV-film tillfredsställande hade kunnat lösas.
Utbudet av biografspelfilm utgörs till största delen av den importerade filmen och regleras för närvarande nästan helt av den kommersiella filmbranschen. Det existerande filmavtalet har visserligen stimulerat produktionssituationen för biografspelfilmen på ett sätt som kan komma att visa sig positivt, men mot bakgrund av Filminstitutets brist på inflytande över distributionsapparaten - vilket t o m medfört svårigheter vid distributionen av dess egna produktioner - äger inte Filminstitutet styrka nog att på filmens område kunna driva den aktiva kulturpolitik, som förordas i bl a Kulturrådets betänkande. Då Svenska Filminstitutet dessutom till sin existens är beroende av en procentuell andel av biografintäkterna, blir det kulturpolitiska engagemanget inom filmområdet i princip avhängigt en biografrepertoar, som till sin största del knappast kan kallas kulturellt värdefull.
Ett av den kommersiella filmbranschen initierat organ, benämnt Filmbranschens Samarbetskommitté, har med anledning av för närvarande strandade förhandlingar med Sveriges Radio bildat en grupp - Filmens TV-grupp - "för att informera alla intresserade om sin syn på för film och TV gemensamma frågor". I en av denna branschorganisation publicerad dossier skisseras ett förslag till en konstruktiv samexistens mellan film och TV, varvid man under åberopande av de fria filmarnas situation gör sig till språkrör för dessa.
Det är av vikt att notera, att den kommersiella filmbranschen i dag inte består av de filmare, för vilkas intressen den nu vill tala. Så var förhållandet för tio år sedan, men sedan dess har filmbolagen genom rationaliseringar avhändat sig så gott som alla kreativa krafter, vilket innebär, att filmbranschen i dag huvudsakligen består av ett antal rent administrativa organ, vars främsta uppgift givetvis är av affärsmässig natur.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

I denna situation har filmarbetarna knappast anledning att identifiera sig med den kommersiella filmbranschens önskemål att med hjälp av statsstöd för produktion av TV-film bli en profiterande mellanhand mellan filmarbetarna och Sveriges Radio. Andra lösningar måste sökas.
En dynamisk kulturpolitik på filmens område kan endast drivas av ett Filminstitut, som frigjorts från branschintressen och marknadskrafternas fria spel. En förutsättning för detta är att det nuvarande filmavtalet sägs upp, och att Filminstitutet ombildas till en självständig statlig kulturorganisation.
Ett kulturpolitiskt engagemang på filmens område blir emellertid meningsfullt först när ett sådant Filminstitut ges möjlighet att administrera filmdistributionen. Detta kan åstadkommas endast genom att de privatägda biografkedjorna överförs i samhällets ägo.

Per Berglund, Film & TV, 1974 nr 1-2.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Kommunikation i rymden

När det gäller kommunikation med eventuella andra intelligenta civilisationer i universum har man så gott som alltid ansett elektromagnetisk strålning som det bästa medlet som finns för detta. Avstånden mellan stjärnorna är stora och skall man nå någonstans inom rimlig tid, och kanske t o m vänta på svar, ligger det nära till hands att använda sig av ljushastigheten, som ju enligt gängse fysik är den högsta tänkbara, för att sända sina meddelanden.

Men att sända ut meddelanden om vår existens i form av strålning på måfå ut i rymden har sina svagheter. Även om vi tänker oss att det på åtskilliga fjärran planeter kan finnas livsformer på en sådan utvecklingsnivå att de är kapabla att ta emot våra meddelanden, är det inte så troligt att man lyckas ändå. Man har nämligen ingen möjlighet att veta när meddelanden från jorden kommer och vilken frekvens man då skall ställa in sina mottagare på. Det finns också en annan olägenhet med radiokommunikation. Strålningsintensiteten tunnas ut ju längre ut man kommer, och meddelandet kommer kanske därför snart att drunkna i det allmänna radiobruset.

Dessa svårigheter på den interstellära kommunikationens område tas upp av Hiromitsa Yukoo och Tairo Oshima i Icarus 38, s 148, 1979. De föreslår i stället att man sänder iväg virus eller bakterier, som får fungera som budbärare. Resonemanget är följande. Biologiska media har vissa bestämda fördelar framför elektromagnetisk strålning. Det anses relativt enkelt att hålla mikroorganismer vid liv under en mycket lång rymdfärd. När dessa sedan eventuellt kommer fram till en lämplig planet har inget av informationen gått förlorad. Om denna planet härbärgerar liv uppbyggt på samma sätt som livet på jorden, kan mikroorganismerna snabbt sprida sig över hela planeten. Den information mikroorganismerna kan föra med sig tänker man sig inskriven i organismens DNA-molekyler, där man på ett lämpligt sätt skulle kunna anordna nukleotidkedjorna på konstgjord väg! Detta fordrar alltså att man då har kommit längre i det redan så kontroversiella ämnet genmanipulation.

Men andra civilisationer kan redan ha hunnit längre än vi när det gäller att syntetisera mikroorganismer. Man har därför redan undersökt en sådan mikroorganism, bakteriofagen φX174, ifall denna har kommit till oss från rymden och i sin nukleotidkedja döljer ett meddelande från yttre rymden. Orsaken varför man fastnat för detta virus är d
DNA-molekyl vars nukleotidkedja man först bestä
detta virus är vanligt förekommande i mänskliga

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Det är ett virus som ger upphov till sjukdomar hos den kända colibakterien som finns i tarmen hos människan. Tanken är alltså, att en främmande civilisation skulle ha konstruerat dessa mikroorganismer, förutsett hur de skulle växelverka i människan, och att man sedan sänt iväg dessa ut i rymden för att någonstans träffa på människor, som då förhoppningsvis skulle kunna tolka informationen innehållen i DNA-molekylerna, Det verkar vara en alltför lång rad av antaganden för att verka sannolik. Icke desto mindre har Yukoo och Oshima sökt efter ett meddelande invävt i DNA-molekylen hos φX174. Det är kanske ingen överraskning att man inte funnit något! Experimentet visar trots allt att det kan vara nyttigt och tankeväckande att ibland gå bortom de traditionella uppfattningarnas begränsade ramar.

Björn Stenholm. Astronomisk tidskrift nr 4, 1979.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Kommunen och friluftslivet

Meningen är att plan- och bygglagen (PBL) skall ersätta 1947 års byggnadslag, 1959 års byggnadsstadga och 1976 års svartbyggelag. Det nya förslaget är mycket omfattande, eftersom det behandlar inte bara planläggning, byggande och bevarande utan också påföljder och ingripanden samt samordningen med annan lagstiftning. I betänkandet finns allmänna motiveringar, specialmotiveringar och förslag till lagtext.

Ett stort och besvärligt område är samordningen med annan lagstiftning. Det är ett tjugotal lagar som berörs av plan- och bygglagen. Det är alltså en komplicerad reform som det är fråga om. Den nya lagen kan troligen inte träda i kraft förrän tidigast år 1985.

Enligt gällande byggnadslag ska generalplan upprättas i den mån så erfordras till ledning för närmare planläggning beträffande kommunens *ordnande och bebyggande*. Planen upprättas genom kommunens försorg och på kommunens bekostnad. Den antas av kommunalfullmäktige.

Huvudsyftet med generalplanen är att styra den närmare planläggningen av kommunens ordnande och bebyggande. Detta syfte kan generalplanen fullgöra antingen den är fastställd eller inte. Planen blir dock inte bindande förrän den har fastställts av länsstyrelsen eller i vissa fall av regeringen.

Om generalplanens innehåll sägs i byggnadslagen att planen ska ange grunddragen för markens användning till olika ändamål. Hit hör tätbebyggelse, friluftsliv, viktigare trafikleder och andra allmänna platser. Ordet *friluftsliv* tillades år 1973 för att markera generalplanens betydelse som instrument för att tillgodose också rekreations- och naturvårdsintressena. Från samma år gäller att en allmän lämplighetprövning ska ske även av glesbebyggelse. Vid prövningen ska byggnadsnämnden bl a se till att områden som är särskilt natursköna eller lämpade för friluftsliv såvitt möjligt bevaras. År 1975 infördes bestämmelser i naturvårdslagen, som ger kommunerna ett ökat inflytande inom sektorn naturvård och friluftsliv. Det är främst regeln i naturvårdslagen 43§ som är av intresse i sammanhanget. Enligt 43§ första stycket ska länsstyrelsen samråda med kommunen innan länsstyrelsen fattar beslut om bildande av naturreservat eller naturvårdsområde eller avgör annat naturvårdsärende av vikt. Enligt andra stycket kan vissa befogenheter som ankommer på länsstyrelsen delegeras till kommunal myndighet. Den i praktiken viktigaste beslutsbefogenheten är den som gäller strandskyddsärenden. Naturvårdsverket har också nyligen föreskrivit att kommunerna ska kunna fatta beslut om kommunala naturreservat.

De nämnda ändringarna i byggnadslagstiftningen och naturvårdslagen liksom naturvårdsverkets förslag har ett gemensamt drag, nämligen att kommunernas ansvar för naturvården och friluftslivet ska vidgas. PBL-förslaget syftar nu till att ytterligare stärka kommunernas ställning på detta område. Kommunerna ska således i sin planering ta hänsyn till bl a naturvårdens och friluftslivets intressen.

På Fritid nr 6 1979.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

DELPROV 4: DTK

Anvisningar

Detta prov är uppbyggt kring ett antal diagram, tabeller och kartor. Till dessa finns uppgifter. Varje uppgift består av en fråga som du skall besvara genom att läsa och tolka diagram, tabeller eller kartor. Under varje fråga finns fem svarsalternativ, varav ett är det riktiga.

Övningsexempel

Antag att två bilar, var och en med en hastighet av 100 km/h, riskerar att kollidera kylare mot kylare. Hur lång är den minsta stoppsträckan de tillsammans behöver för att undvika kollision?

A 90 m
B 100 m
C 105 m
D 190 m
E 210 m

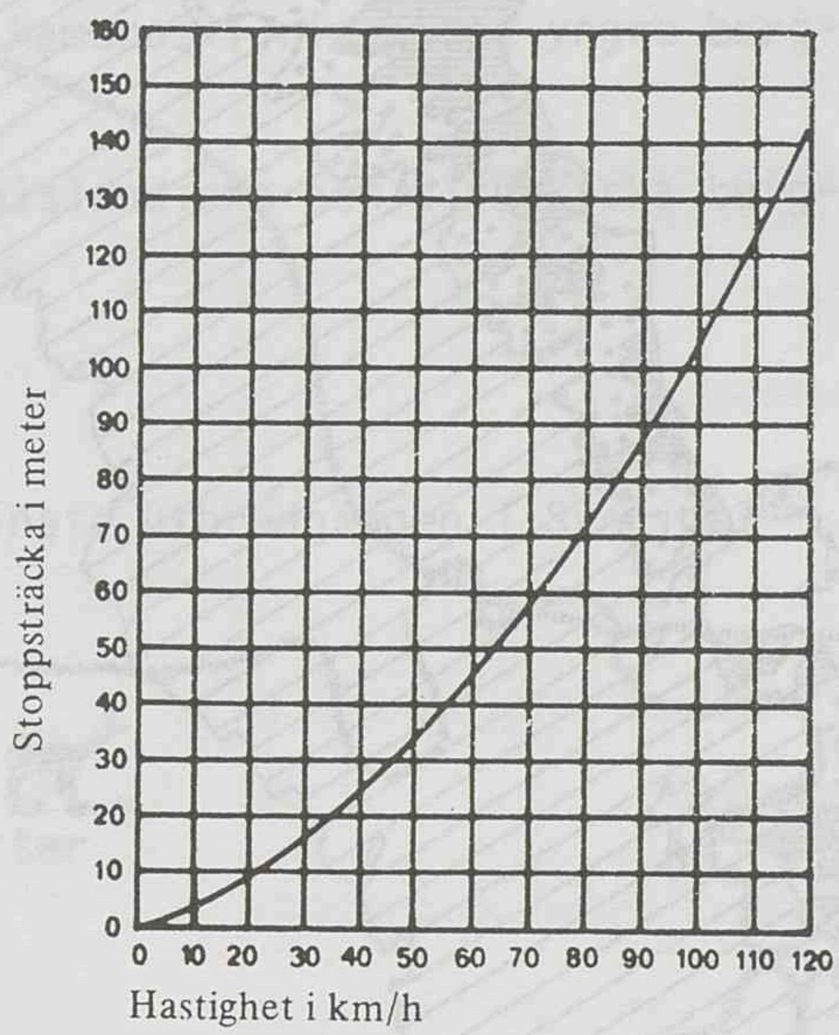

Sambandet mellan hastighet och stoppsträcka.

I figuren kan man avläsa att stoppsträckan vid en hastighet av 100 km/h är ungefär 105 meter. För att undvika en kollision mellan de två bilarna måste den sammanlagda stoppsträckan vara minst 210 meter. Svarsförslag E är därför det riktiga. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit E på svarsblanketten.

Skriv alla svar på svarsblanketten.
Skriv tydligt.
Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller **20 uppgifter**

PROVTID: 50 minuter

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

BERGARTER OCH VEGETATIONSREGIONER I SVERIGE

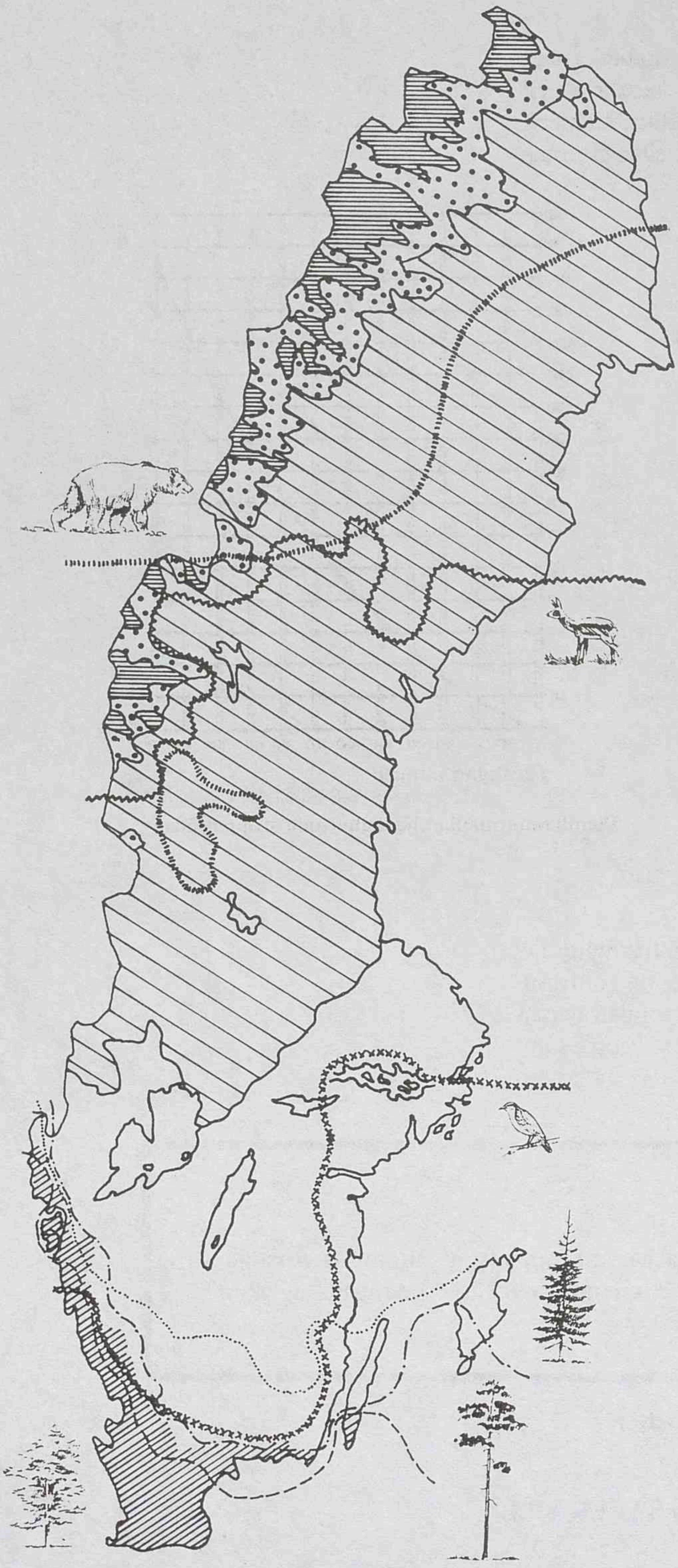

Fjällregionen
Fjällbjörks-regionen
Norra barrskogs-regionen
Södra barrskogs-regionen
Bokskogs-regionen
Björnens sydgräns
Rådjurets nordgräns
Näktergalens nordgräns
Bokens nordgräns
Granens sydvästgräns
Tallens sydvästgräns

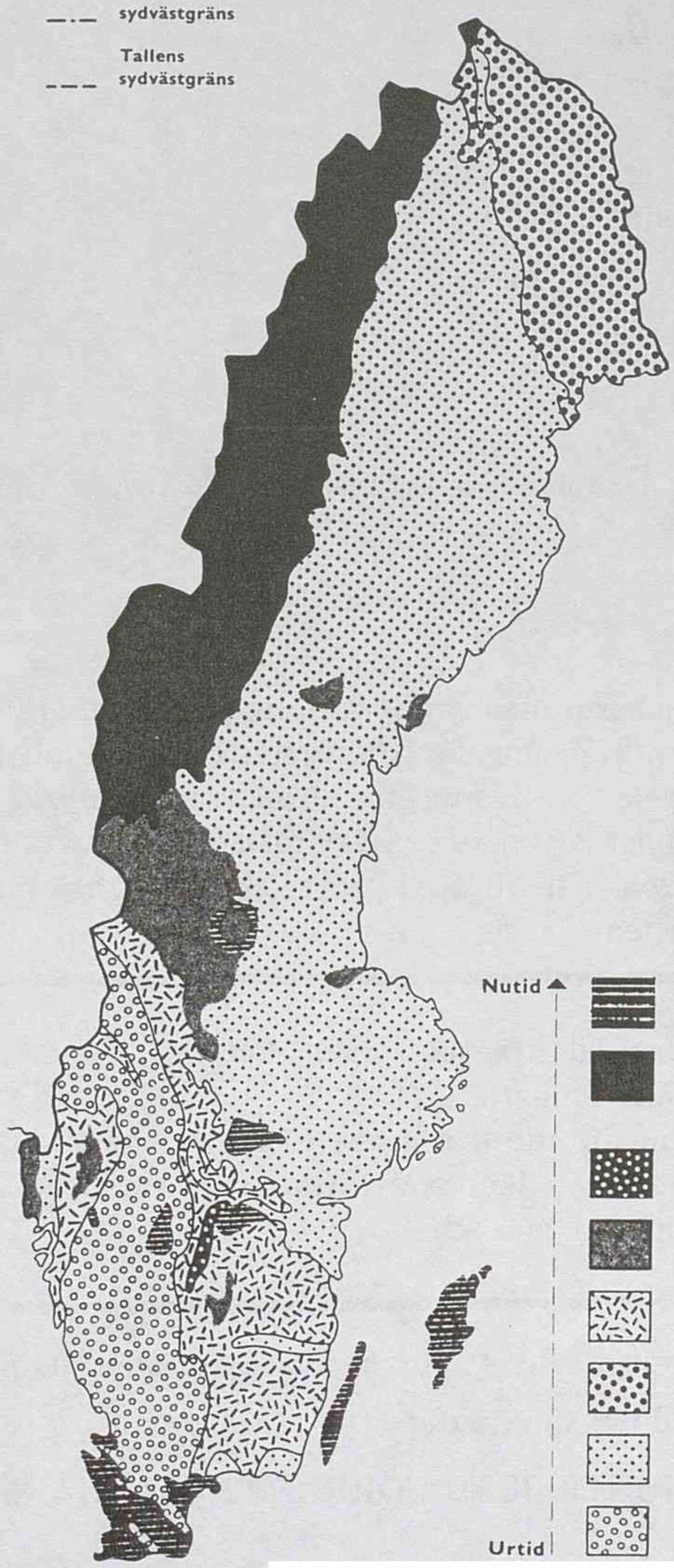

Nutid
Kambrosiluriska och yngre bergarter
Fjällkedjan och fjällranden
Algonkiska bergarter
Dalslandiska och gotisk-dalslandiska bergarter
Gotiska bergarter
Kareliska bergarter
Svekofeniska bergarter
Sydvästra Sveriges äldsta gneiser
Urtid

Källa: Focus uppslagsbok. Tredje, fullständigt omarbeta
Wiksell Förlag AB, Stockholm, s 3016 och s 3018.

8114

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

1. Vilka bergarter finns det inom samma område där det enligt kartan växer bok, gran och tall?

   A Gnejser, svekofeniska, kareliska, kambrosiluriska och yngre bergarter.

   B Gnejser, svekofeniska, algonkiska, kambrosiluriska och yngre bergarter.

   C Svekofeniska, dalslandiska, gotisk-dalslandiska, kambrosiluriska och yngre bergarter.

   D Gnejser, svekofeniska, gotiska, kambrosiluriska och yngre bergarter.

   E Gotiska, dalslandiska, gotisk-dalslandiska och algonkiska bergarter.

2. Vilken bergart har den till ytan minsta utbredningen i Sverige?

   A Svekofeniska bergarter
   B Kareliska bergarter
   C Gotiska bergarter
   D Algonkiska bergarter
   E Kambrosiluriska och yngre bergarter

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

FÖRSÖK MED KRIMINALVÅRD I FRIHET

År 1970 beslöt riksdagen att göra ett försök med en resursstark kriminalvård i frihet i Sundsvalls skyddskonsulentdistrikt. Försöket blev föremål för en vetenskaplig undersökning.

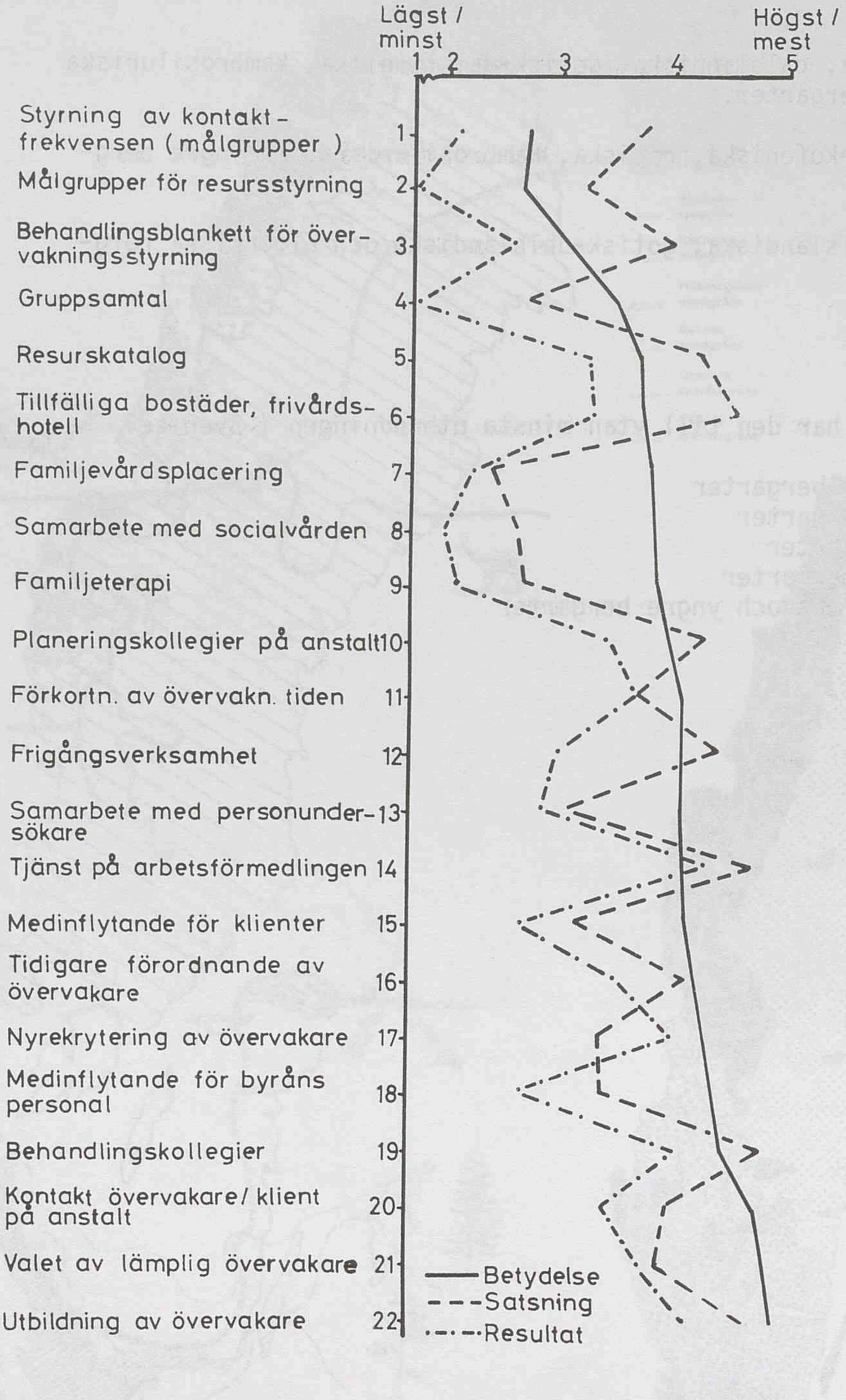

Behandlingspersonalens bedömning av betydelsen av, satsningen på och resultatet av olika åtgärder.

Källa: Kühlhorn, Eckart. Kriminalvård i frihet - en p
försök i Sundsvall. Brottsförebyggande rådet, Rapport

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

3. Vilka två åtgärder anser behandlingspersonalen i Sundsvall att det satsats minst på?

   A Medinflytande för klienter och behandlingskollegier.

   B Familjevårdsplacering och samarbete med socialvården.

   C Frigångsverksamhet och familjeterapi.

   D Gruppsamtal och målgrupper för resursstyrning.

   E Utbildning av övervakare och resurskatalog.

4. Vilken åtgärd bedöms ha gett det bästa resultatet i förhållande till satsningen?

   A Förkortning av övervakningstiden.

   B Tjänst på arbetsförmedlingen.

   C Nyrekrytering av övervakare.

   D Behandlingskollegier

   E Utbildning av övervakare.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

SÄNDNINGSTIDER OCH PROGRAMINNEHÅLL I TV 1975/76

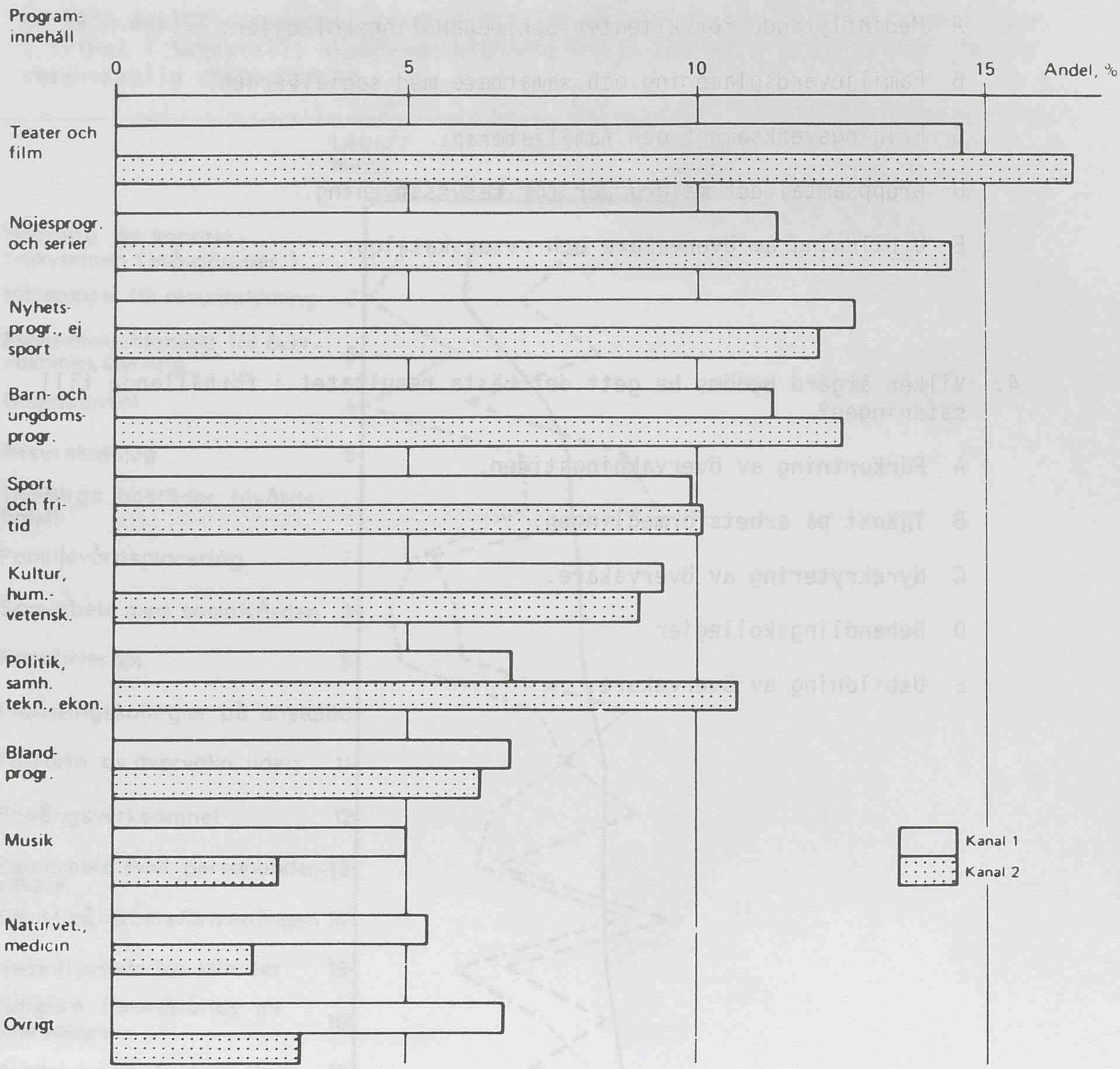

Sändningstid i TV 1975/76. Procentuell fördelning efter programinnehåll. Redovisningsperioden är 1 juli 1975 - 30 juni 1976. För kanal 1 utgör summan av alla staplar 100 procent (=2 177,5 timmar). Även för kanal 2 utgör summan av alla staplar 100 procent (=2 056,4 timmar).

Källa: Sveriges Radios årsberättelse 1975/76. Utdrag ur Kulturstatistik 1970-1975, Sveriges officiella statistik. Statens Kulturråd och Statistiska centralbyrån, Stockholm, 1977.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

5. Ungefär hur många timmar sände TV 1 musikprogram 1975/76?

A 65 timmar
B 109 timmar
C 152 timmar
D 196 timmar
E 240 timmar

6. Hur många procent av den totala sändningstiden i svensk TV 1975/76 ägnades åt sport och fritid?

A 9 procent
B 10 procent
C 12 procent
D 15 procent
E 20 procent

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

STORLEKSRATIONALISERING OCH FASTIGHETSREGLERING

År 1963 påbörjade Lantbruksnämnden i Uppsala län planeringsarbete inför storleksrationalisering och fastighetsreglering av Håra by. Arbetet kunde slutföras 1969 och berörde då även Råby. Lantbruksnämnden hade valt att satsa på en gård som kärnfastighet i det berörda området. Denna gård erhöll den största åkerarealen.

FÖRE

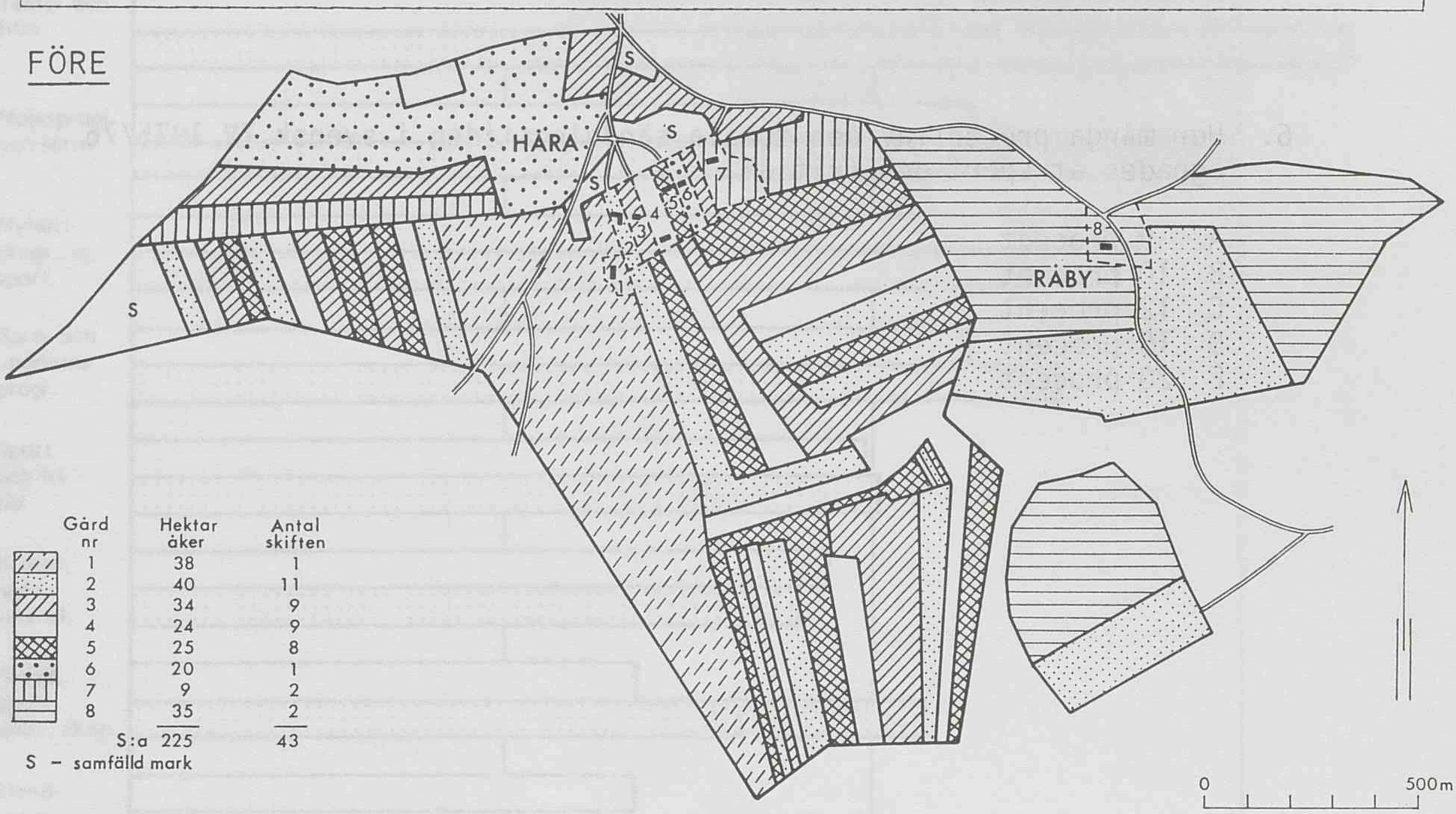

Gård nr	Hektar åker	Antal skiften
1	38	1
2	40	11
3	34	9
4	24	9
5	25	8
6	20	1
7	9	2
8	35	2
S:a	225	43

S – samfälld mark

EFTER

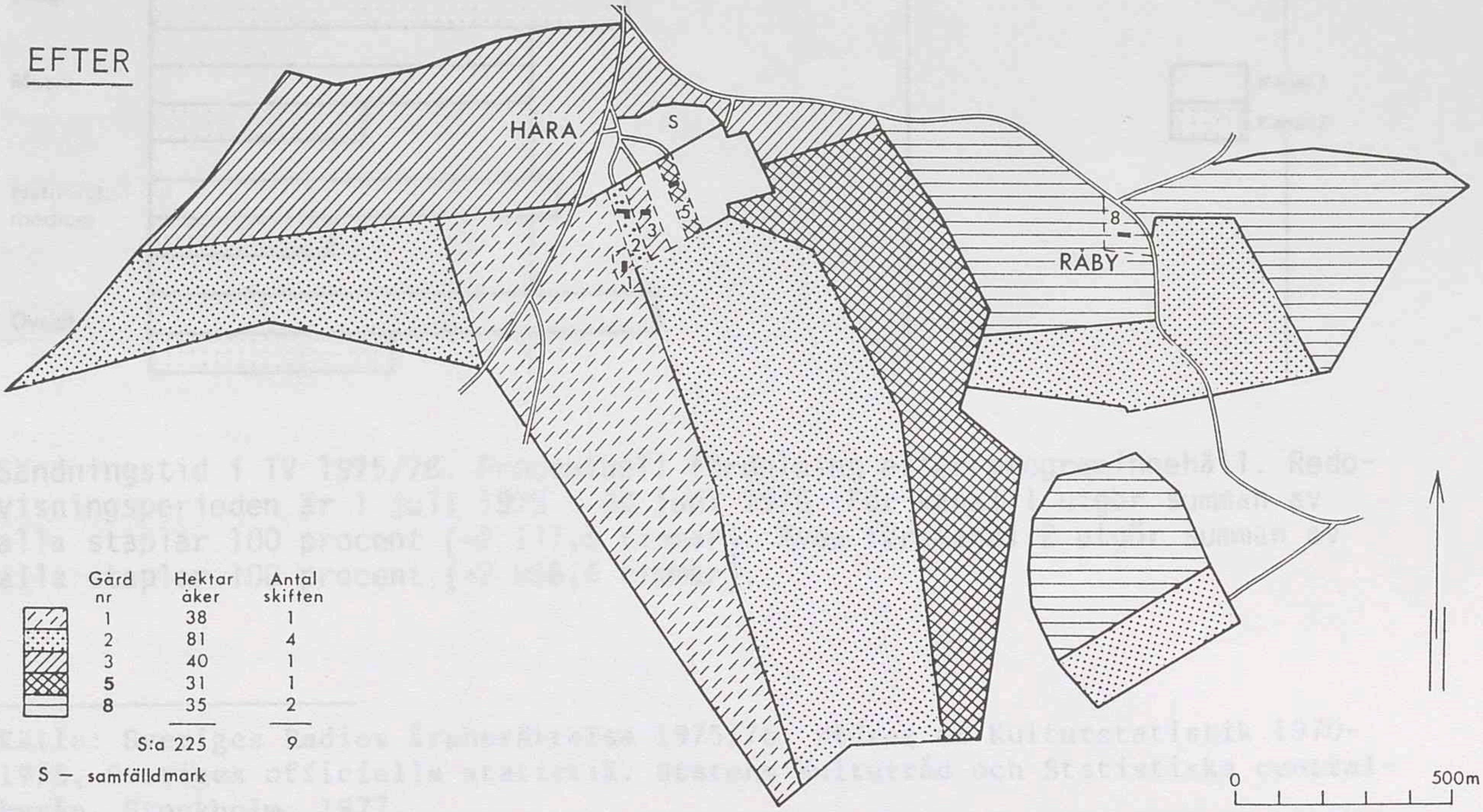

Gård nr	Hektar åker	Antal skiften
1	38	1
2	81	4
3	40	1
5	31	1
8	35	2
S:a	225	9

S – samfälld mark

De olika gårdarnas utbredning och storlek före och efter storleksrationalisering och fastighetsreglering i Håra och Råby.

Källa: Söderman, Inga. Sveriges jordbruk i ekonomisk- Studium, Stockholm 1976, s 86-87.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

7. Tre av gårdarna i Håra by och Råby köptes av Lantbruksnämnden i Uppsala län för att användas som markreserv vid storleksrationalisering och fastighetsreglering. Hur stor var denna markreserv?

   A 9 ha
   B 24 ha
   C 35 ha
   D 43 ha
   E 53 ha

8. Efter fastighetsregleringen kom gård nr 2 att bestå av fyra skiften. Ungefär hur många hektar omfattar respektive skifte?

   A 5, 14, 20, 42 ha

   B 10, 15, 20, 36 ha

   C 2, 6, 8, 65 ha

   D 5, 14, 30, 32 ha

   E 10, 10, 17, 44 ha

8114

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

KOSTVANOR HOS SKOLBARN I MALMÖOMRÅDET

En kostundersökning i Malmö baserades på 323 14-åringar. Föräldrar och barn intervjuades om barnens mellanmålskonsumtion det senaste dygnet.

Andel (%) skolbarn som angivit viss mellanmåls-konsumtion uppdelat på H- respektive L-grupp och kön.

	Pojkar		Flickor	
Mellanmåls-konsumtion	H-grupp (n=62)	L-grupp (n=105)	H-grupp (n=83)	L-grupp (n=57)
Smörgås	77,4	54,3	59,0	50,9
Bullar,kex	67,7	54,3	50,6	43,9
Tabletter	29,9	17,1	31,3	14,0
Coca-cola	22,6	6,7	16,9	0
Läsk, saft	82,3	72,4	74,7	50,9
Tuggummi	45,2	23,8	68,7	43,9
Kola	45,2	20,0	38,5	26,3
Sötsaker	64,5	36,2	53,0	35,1
Choklad	56,4	38,1	47,0	31,6
Juice	25,8	27,6	31,3	28,1

Föräldrarnas uppgift om skol-barnens mellanmålskonsumtion i procent inom H- respektive L-gruppen.

Mellanmåls-konsumtion	H-grupp (n=156)	L-grupp (n=167)
Smörgås	39,6	37,7
Bullar, kex	25,6	17,5
Halstabletter	21,8	15,6
Läsk,saft	63,6	50,6
Tuggummi	40,7	19,2
Bananer	51,9	47,3
Kola	27,3	23,9
Mjölk	93,6	92,8

Skolbarnens attityder till den egna mellanmålskonsumtionen i procent uppdelat på H- respektive L-grupp och kön.

	H-grupp		L-grupp	
Barnens attityd	pojkar (n=62)	flickor (n=83)	pojkar (n=105)	flickor (=57)
Äter för mycket av:				
Godis	11,3	19,3	5,7	5,3
Bullar, kex	4,8	14,4	6,7	21,0
Annat	6,4	4,8	0,9	1,8
Totalt	22,5	38,5	13,3	28,1
Borde minska kon-sumtionen p g a:				
Ökad kariesrisk	8,0	10,8	0,9	3,5
Blir tjock	4,8	16,9	2,9	17,5
Andra orsaker	9,7	10,8	9,5	7,1
Totalt	22,5	38,5	13,3	28,1

H=Hög kariesförekomst

L=Låg kariesförekomst

n=Antal undersökta barn

Källa: Martinsson, Thore. Kostvanor hos skolbarn med förekomst. Vår näring, 1/79, s 25.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

9. Föräldrar och barn har tillfrågats om barnens mellanmålskonsumtion. Vilken mellanmålskonsumtion är den mest förekommande enligt föräldrarna och vilken är den mest förekommande enligt barnen själva?

A Mjölk enligt föräldrarna och smörgås enligt barnen.

B Smörgås enligt föräldrarna och bullar enligt barnen.

C Läsk och saft enligt både föräldrarna och barnen.

D Mjölk enligt föräldrarna och läsk och saft enligt barnen.

E Smörgås enligt föräldrarna och bullar enligt barnen.

10. Hur stor andel av samtliga undersökta flickor anser att de äter för mycket av godis, bullar, kex och annat?

A 13,3 procent
B 22,5 procent
C 28,1 procent
D 34,3 procent
E 38,5 procent

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

1909 ÅRS STORSTREJKS INVERKAN PÅ ÖVERSKOTT AV GODSVAGNAR

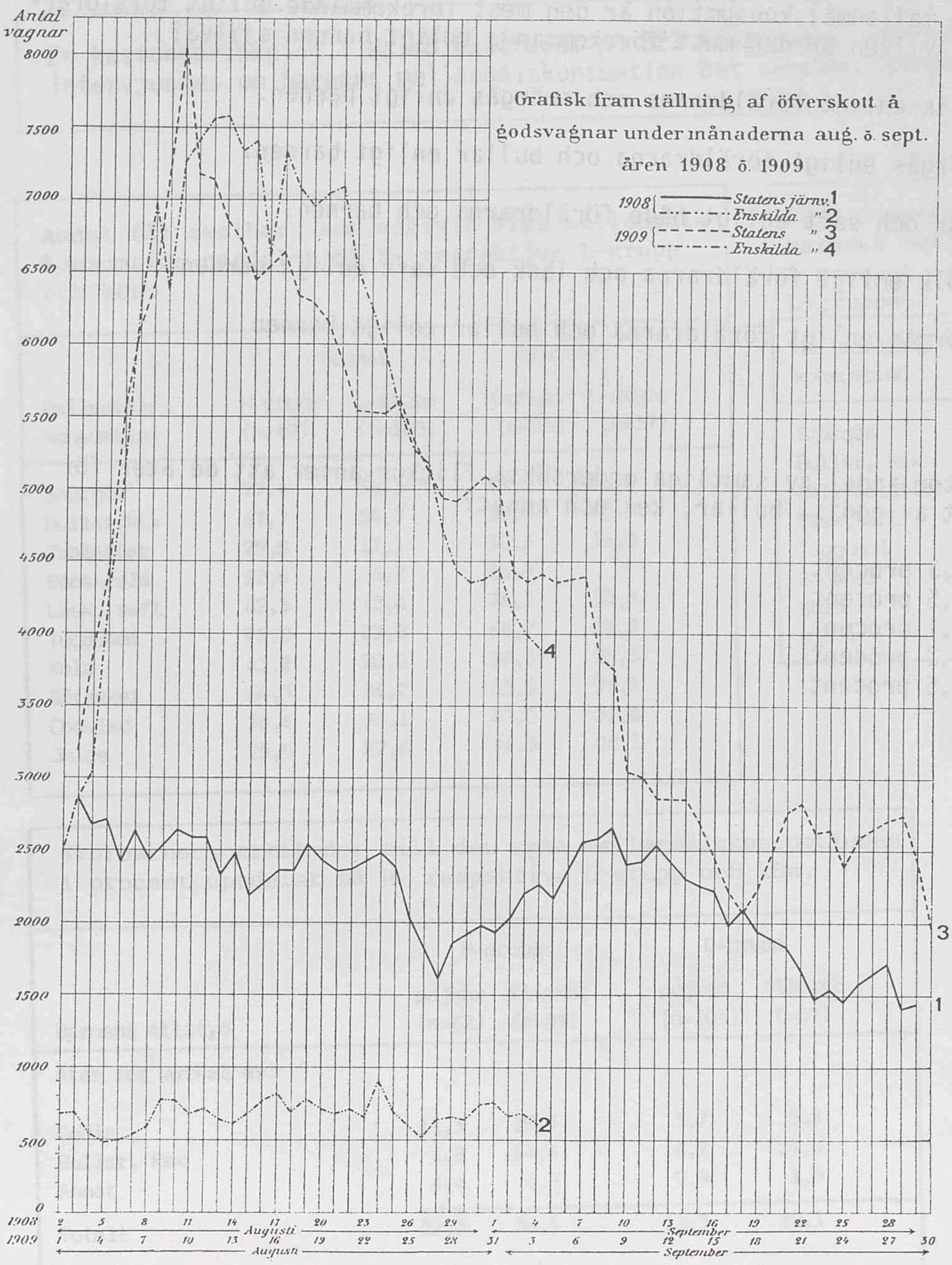

Storstrejken 1909 utbröt den 4 augusti, delvis som motåtgärd till en lockout utfärdad av Arbetsgivarföreningen. Ungefär 290 000 arbetare lade ned arbetet som dock successivt återupptogs i september. De sista strejkerna och lockouterna avvecklades i november. Personalen vid landets järnvägar deltog i stort sett inte i den stora arbetsnedläggelsen. Oroligheterna på den övriga arbetsmarknaden medförde däremot en betydande minskning i trafiken, särskilt godstrafiken. Ett uttryck för nedgången i trafik framgår av skillnaden mellan överskott av godsvagnar under augusti och september åren 1908 och 1909.

Källa: Redogörelse för lockouterna och storstrejken i S
ande från Kungliga civildepartementet XLIX, Stockholm,

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

11. Vad visar en jämförelse mellan de statliga och de enskilda järnvägarnas överskott av godsvagnar under perioden 8:e till 20:e augusti 1908?

A Överskottet var ungefär lika stort vid de statliga och de enskilda järnvägarna.

B Överskottet var ungefär dubbelt så stort vid de statliga jämfört med de enskilda järnvägarna.

C Överskottet var ungefär tre gånger större vid de statliga jämfört med de enskilda järnvägarna.

D Överskottet var ungefär fem gånger större vid de statliga jämfört med de enskilda järnvägarna.

E Överskottet var ungefär sju gånger större vid de statliga jämfört med de enskilda järnvägarna.

12. Vilken dag hade det största överskottet av godsvagnar på enskilda järnvägar under augusti - september 1908?

A 3 augusti
B 10 augusti
C 13 augusti
D 24 augusti
E 22 september

8114

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

ALKOHOLKONSUMTION OCH OMHÄNDERTAGANDE FÖR ALKOHOLBERUSNING 1975/78

Alkoholkonsumtionen per invånare över 15 år.

Tid	Sprit-drycker	Vin	Stark-öl	Mellan-öl	Öl (typ A)	S:a	Därav öl och starköl
	Liter alkohol 100 %						
1975 1–2 kv	1,79	0,66	0,10	1,01	0,08	3,69	1,24
1976 1–2 kv	1,82	0,66	0,10	1,01	0,06	3,65	1,17
1977 1–2 kv	1,84	0,71	0,10	0,95	0,11	3,71	1,16
1978 1–2 kv	1,77	0,68	0,31	—	0,57	3,33	0,88

Totala antalet omhändertaganden för alkoholberusning.

Tid	Stock-holm	Göte-borg	Malmö	Övriga polis-distrikt	Hela riket	Därav kvinnor	Rattfylleri och ratto-nykterhet*
1976 1 kv	5 036	3 405	795	12 640	21 876	1 012	3 750
2 kv	6 110	4 856	1 263	20 000	32 229	1 537	4 454
3 kv	6 265	5 040	1 379	20 619	33 303	1 622	5 052
4 kv	4 706	3 483	865	13 725	22 779	1 035	4 494
1977 1 kv	2 334	2 450	668	9 594	15 046	784	3 838
2 kv	2 726	3 838	1 053	14 182	21 799	1 155	5 041
3 kv	2 983	4 075	1 339	16 880	25 277	1 387	5 281
4 kv	3 523	3 422	939	12 960	20 844	1 141	4 379
1978 1 kv	4 233	3 274	932	12 570	21 009	1 114	4 076
2 kv	5 603	5 370	1 289	21 160	33 422	1 919	5 297
Index: Motsvarande tid 1976=100							
1977 1 kv	46	72	84	76	69	77	102
2 kv	45	79	83	71	68	75	113
3 kv	48	81	97	82	76	86	105
4 kv	75	98	109	94	91	110	97
1978 1 kv	84	96	117	99	96	110	109
2 kv	92	111	102	106	104	125	118

* Antal brott som kommit till polisens kännedom.

Ungdomar under 20 år som omhändertagits för alkoholberusning.

Tid	Pojkar				Flickor				Båda könen
	Under 15 år	15–17 år	18–19 år	S:a	Under 15 år	15–17 år	18–19 år	S:a	
1976 1 kv	39	638	1 020	1 697	31	98	64	193	1 890
2 kv	59	979	1 475	2 513	42	164	126	332	2 845
3 kv	42	824	1 268	2 134	37	171	106	314	2 448
4 kv	53	751	1 007	1 811	28	135	69	232	2 043
1977 1 kv	30	399	544	973	22	103	66	191	1 164
2 kv	46	566	772	1 384	46	142	90	278	1 662
3 kv	48	622	924	1 594	37	130	97	264	1 858
4 kv	40	654	756	1 450	31	123	88	242	1 692
1978 1 kv	28	497	785	1 310	28	99	85		
2 kv	47	803	1 233	2 083	58	201	156		

Källa: Alkohol och narkotika 5/1978. Utgivare Centralf
narkotikaupplysning, Skolöverstyrelsen och Socialstyre

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

13. Ungefär hur stor andel av de som omhändertogs för alkoholberusning under 4:e kvartalet 1976 var ungdomar under 20 år?

A 5 procent
B 10 procent
C 25 procent
D 30 procent
E 45 procent

14. Med ungefär hur stor andel ökade omhändertagandet för rattfylleri och rattonykterhet 2:a kvartalet 1978 jämfört med 2:a kvartalet 1977?

A 4 procent
B 5 procent
C 6 procent
D 7 procent
E 8 procent

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

SOLENS HÖJD ÖVER HORISONTEN

Solens upp- och nedgång samt den borgerliga skymningens längd för några olika orter. Borgerlig skymning råder under den tid solen befinner sig mindre än 6° under horisonten. Under denna tid kan man vid normala förhållanden t ex läsa texten i detta häfte utan hjälp av någon artificiell ljuskälla.

Teckenförklaring:

Natt

Borgerlig skymning

Dag

40° **Solen 40° över horisonten**

VÄSTER **Solen rakt i väster**

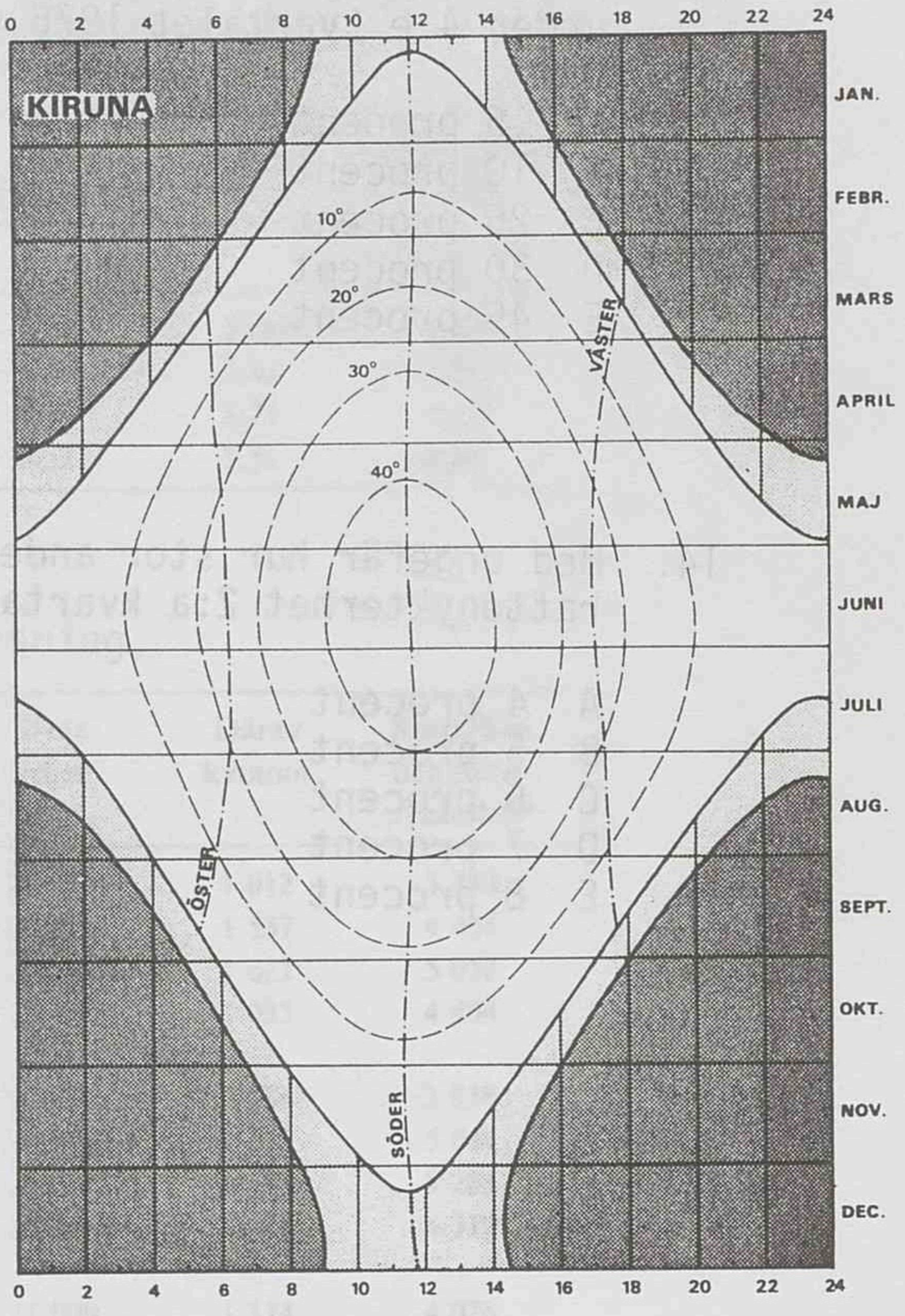

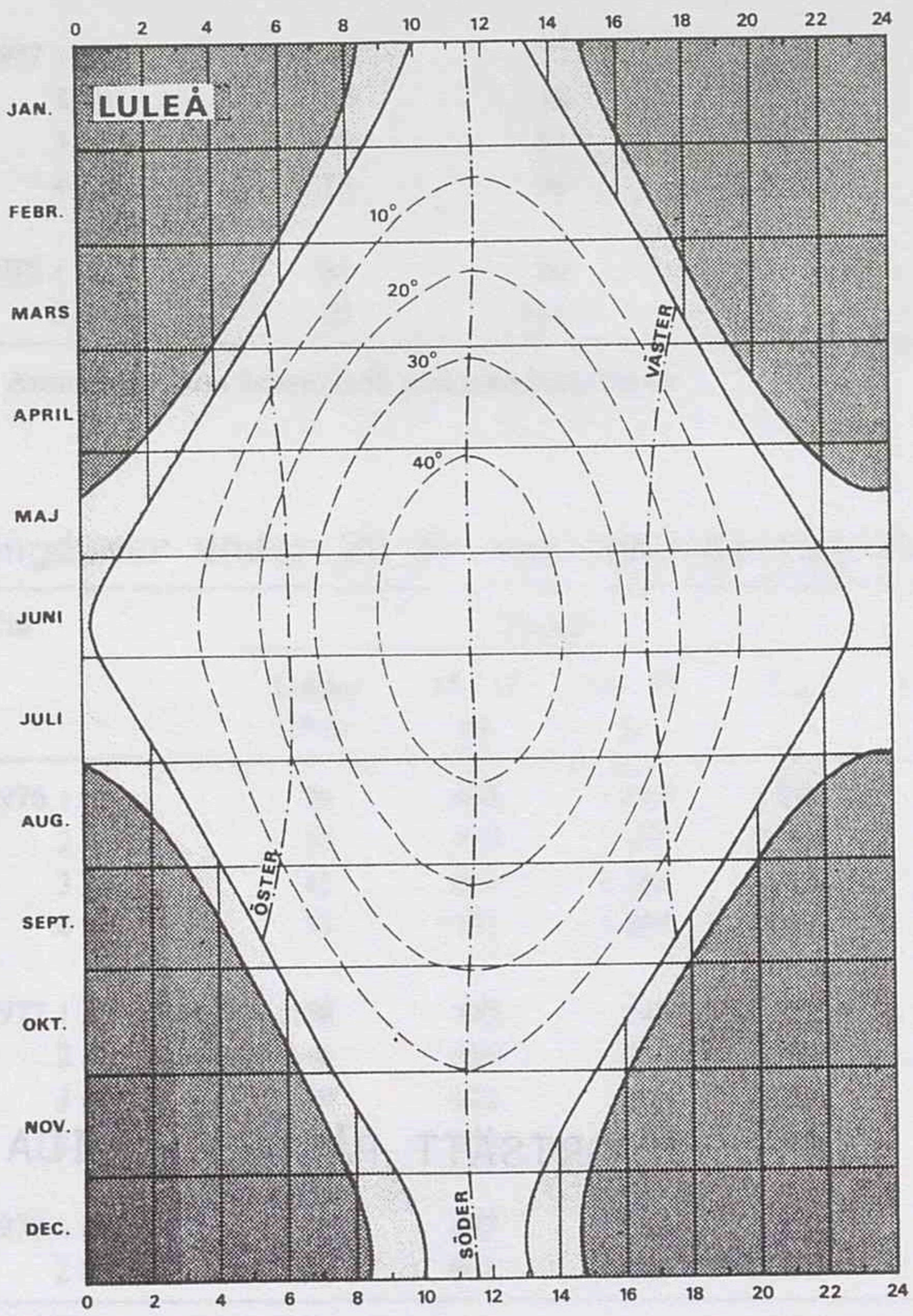

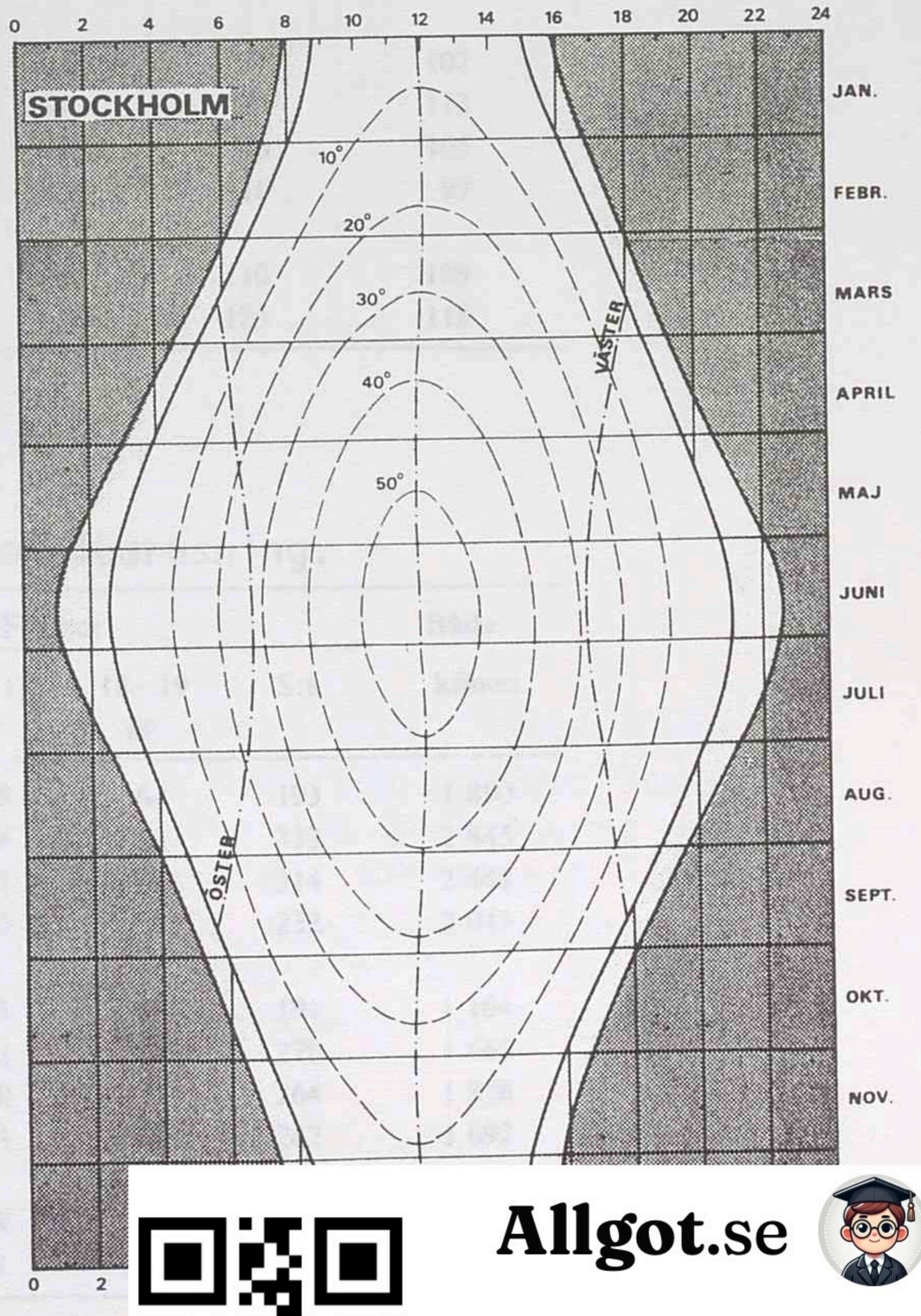

Källa: Den svenska almanackan 1976. Almqvist & Wikse

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

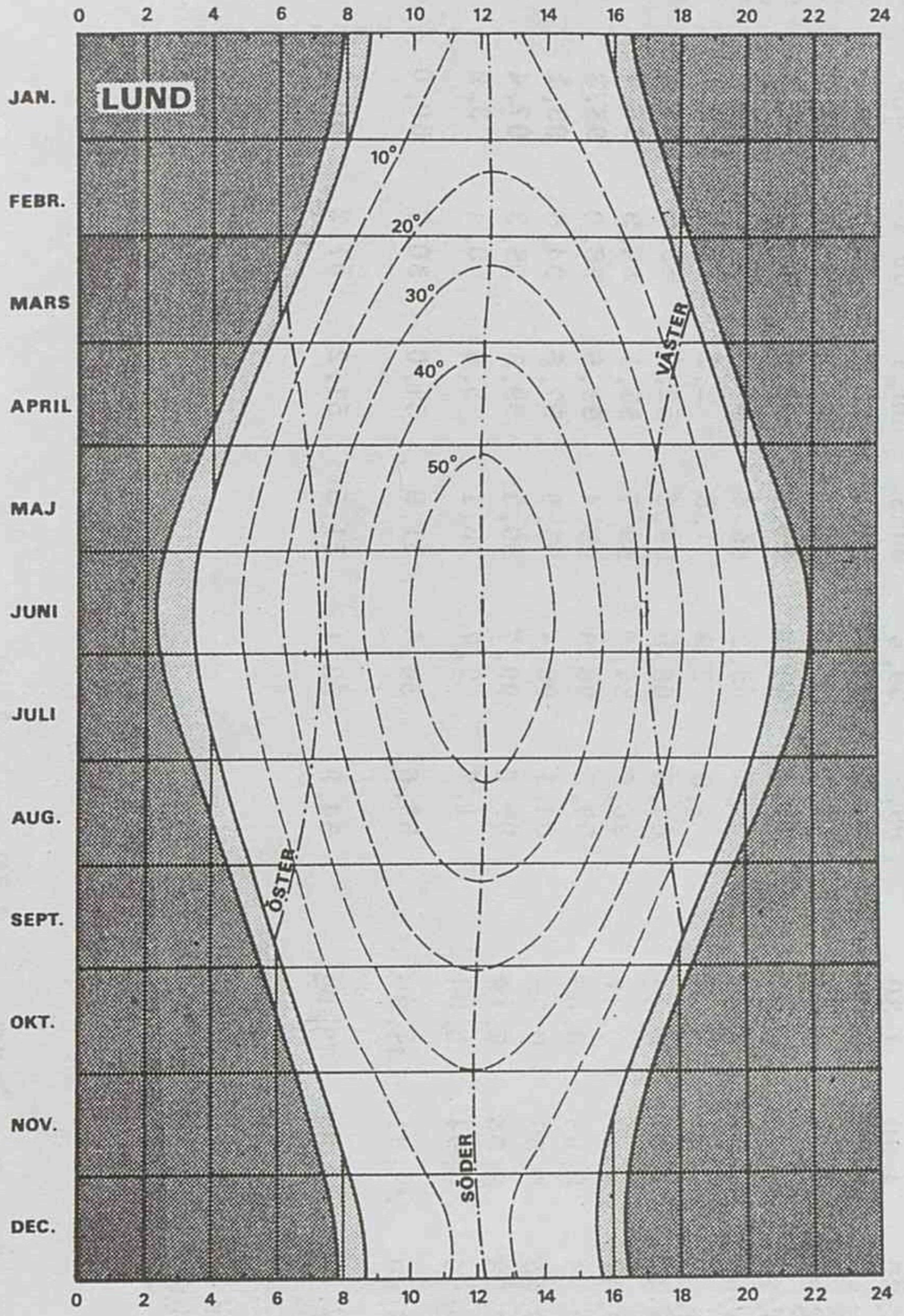

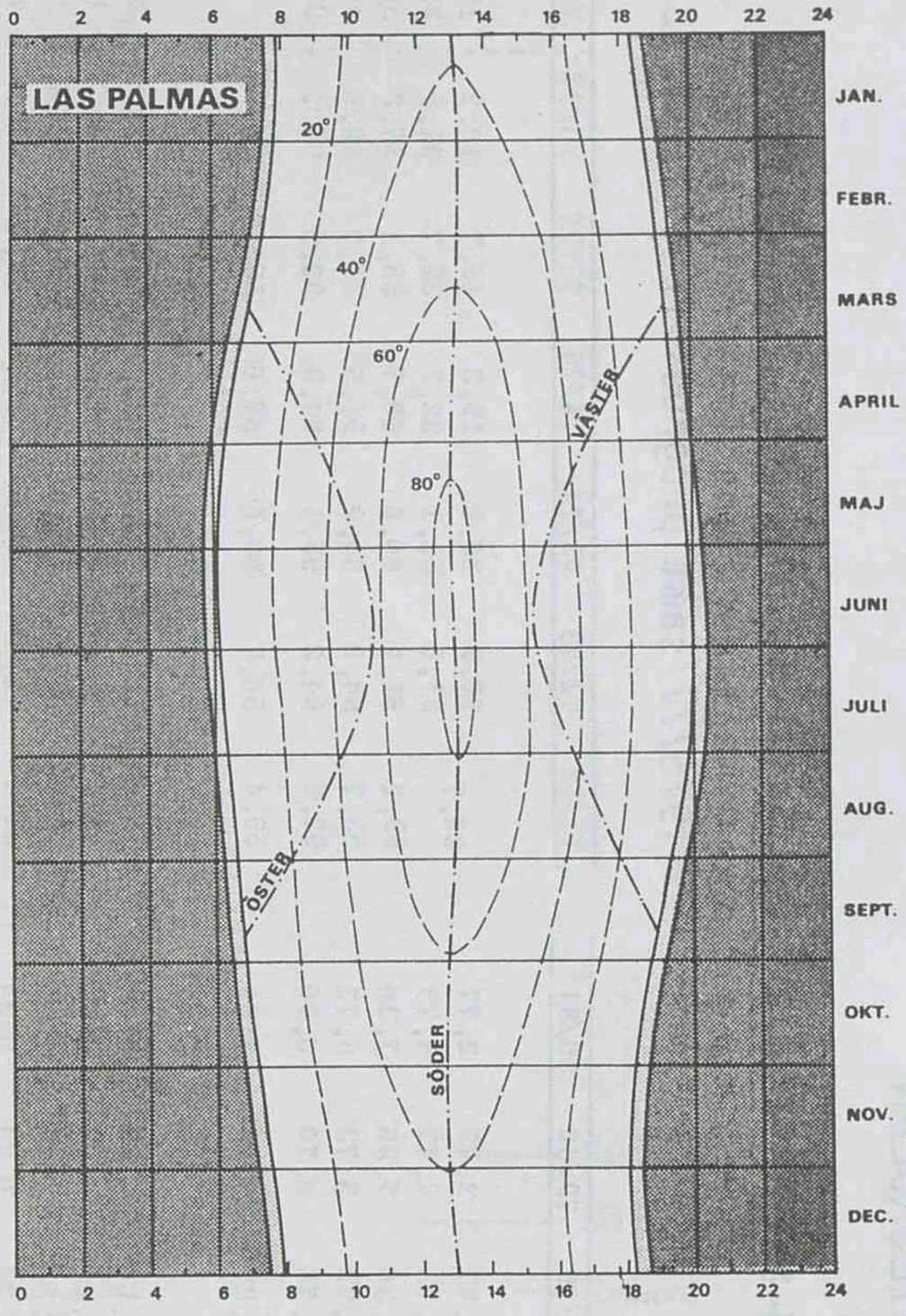

15. Ungefär hur många timmar längre är natten i Las Palmas än i Luleå den 1 juli?

A 3 timmar
B 5 timmar
C 7 timmar
D 9 timmar
E 11 timmar

16. Ungefär hur många dygn skiljer det mellan Luleå och Lund innan solen efter årsskiftet står 30° över horisonten?

A 5 dygn
B 15 dygn
C 25 dygn
D 35 dygn
E 45 dygn

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Andel elever (procent) i årskurs 1 på gymnasieskolan av samtliga 16-åringar 1971/72--1980/81, efter linje. Prognos fr o m 1977/78.

Linje	71/72	72/73	73/74	74/75	75/76	76/77	77/78	78/79	79/80	80/81
3- och 4-åriga										
Humanistisk	4,28	3,83	3,49	3,05	2,83	2,89	2,77	2,77	2,77	2,77
Samhällsvetenskaplig	4,70	4,43	4,49	4,75	4,76	4,85	4,73	4,73	4,73	4,73
Naturvetenskaplig	10,20	9,07	8,81	8,01	7,68	7,55	7,36	7,36	7,36	7,36
Ekonomisk	5,13	5,10	5,18	5,38	5,72	5,77	5,73	5,73	5,73	5,73
Teknisk	6,10	6,04	5,97	5,95	6,36	6,69	6,70	6,70	6,70	6,70
Summa	30,41	28,47	27,94	27,14	27,35	27,75	27,29	27,29	27,29	27,29
2-åriga "teoretiska"										
Social	9,79	9,51	9,51	8,76	8,32	8,61	8,60	8,60	8,60	8,60
Ekonomisk	5,15	5,29	4,68	3,96	3,31	2,85	2,50	2,00	2,00	2,00
Teknisk	5,68	4,87	3,89	3,14	2,76	2,18	1,80	1,50	1,50	1,50
Musik	0,17	0,17	0,18	0,17	0,18	0,18	0,17	0,24	0,24	0,24
Summa	20,79	19,84	18,26	16,03	14,57	13,82	13,07	12,34	12,34	12,34
2-åriga yrkesinriktade										
Beklädnadsteknisk	0,31	0,34	0,37	0,35	0,38	0,37	0,36	0,35	0,35	0,35
Bygg- och anläggningsteknisk	3,48	3,20	2,88	2,92	3,34	3,93	4,12	4,30	4,30	4,30
Distribution och kontor	4,84	5,27	5,33	5,72	6,50	6,80	6,85	6,88	6,88	6,88
El-teleteknisk	2,50	2,62	2,78	2,89	3,12	3,27	3,50	3,72	3,72	3,72
Fondonsteknisk	2,03	2,14	2,21	2,27	2,45	2,66	2,90	3,15	3,15	3,15
Jordbruk	0,49	0,66	0,77	0,82	0,84	0,87	0,90	0,94	0,94	0,94
	2,81	3,30	4,19	4,34	4,30	4,56	4,54	4,51	4,45	4,40
eknisk	0,66	0,68	0,78	0,79	0,87	0,87	0,85	0,82	0,82	0,82
isk	0,14	0,29	0,26	0,23	0,29	0,34	0,10	0,47	0,47	0,47
	0,19	0,40	0,47	0,51	0,53	0,55	0,62	0,68	0,68	0,68
	0,34	0,35	0,40	0,44	0,49	0,51	0,53	0,55	0,55	0,55
knisk	2,84	3,17	3,76	3,85	4,41	4,61	4,77	4,93	5,06	5,19
	2,97	4,38	5,15	5,40	5,88	6,70	6,82	6,94	6,94	6,94
	25,62	26,80	29,35	30,54	33,40	36,04	37,16	38,24	38,31	38,39
jer	71,82	75,11	75,55	73,71	75,32	77,61	77,52	77,87	77,94	78,02

Andel män (procent) i årskurs 1 på gymnasieskolans linjer 1971/72--1976/77 samt prognos fr o m 1977/78.

71/72	72/73	73/74	74/75	75/76	76/77	77/78-
26,7	20,2	20,1	19,3	18,7	19,2	19,0
	31,5	32,1	32,3	32,7	31,5	32,0
59,2	61,1	60,9	60,7	58,1	57,3	58,0
53,7	54,0	50,9	51,5	46,9	48,5	48,0
92,8	94,2	95,1	94,3	92,5	90,2	90,0
55,4	56,7	56,6	56,6	55,3	54,9	..
19,6	19,3	20,6	23,7	28,6	28,0	28,0
49,7	45,8	44,0	42,1	42,7	44,5	44,0
98,2	97,7	97,0	95,1	96,9	97,5	97,0
50,3	45,5	46,6	49,7	37,6	45,3	45,0
48,8	45,8	43,1	42,5	44,9	42,6	..
12,7	4,1	4,3	4,6	1,2	4,7	5,0
99,8	99,6	99,8	99,3	99,1	98,6	99,0
34,2	28,6	26,2	23,2	19,9	19,1	20,0
99,9	99,5	99,4	98,4	98,5	98,5	98,0
99,5	99,4	99,2	98,8	98,3	97,7	98,0
74,4	68,2	65,8	58,4	59,5	53,5	57,0
2,8	2,3	1,5	2,5	2,7	2,0	2,0
64,5	60,5	54,6	52,3	53,5	51,7	53,0
96,0	87,4	89,7	85,1	84,9	86,7	87,0
99,5	98,9	99,4	99,6	98,0	98,3	98,0
94,1	98,4	95,8	97,6	94,8	93,1	95,0
99,6	99,7	99,3	99,3	98,3	97,4	98,0
1,7	2,7	3,1	5,6	3,4	3,2	4,0
59,6	54,6	51,9	51,0	50,7	50,0	..
54,9	53,1	51,5	51,2	51,2	50,5	..

ena fr o m 1977/78 omfattar ej privata skolor, medan de däremot ingår i uppgifterna t o m 1976/77. Hösten 1976 500 eller i årskurs 1 i privata skolor (3-åriga linjer). För prognosperioden har ca 500 elever lagts till det antal erhållits utifrån frekvenserna i denna tabell.

nformation i prognosfrågor. 1977:4. Sveriges officiella statistik, SOS, s 128 och 129.

Allgot.se
Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

TOTALA ANTALET 16-ÅRINGAR 1964 - 1993 I SVERIGE

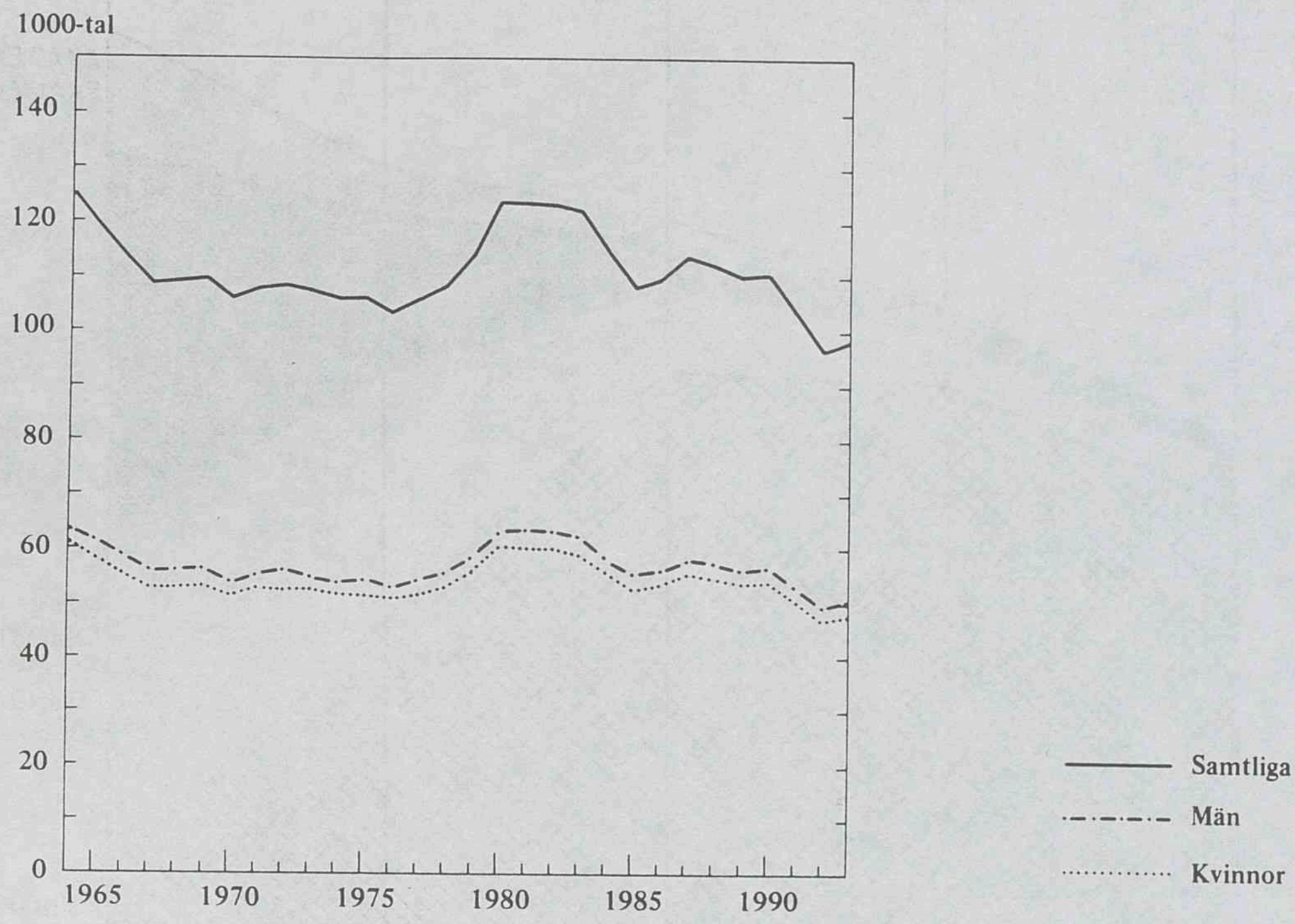

Källa: Information i prognosfrågor. 1977:4. Sveriges officiella statistik, SOS, s 27.

17. På vilken gymnasielinje förväntas elevernas andel av samtliga 16-åringar öka varje år under hela prognosperioden?

A Bygg- och anläggningsteknisk linje
B Distributions- och kontorslinje
C Naturvetenskaplig linje
D Verkstadsteknisk linje
E Vårdlinje

18. Ungefär hur många elever fanns det i årskurs 1 på naturvetenskaplig linje läsåret 71/72?

A 1 000 elever
B 2 000 elever
C 4 000 elever
D 7 000 elever
E 10 000 elever

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

UTBILDNINGSNIVÅ - UTVECKLINGSTENDENS I SVERIGE

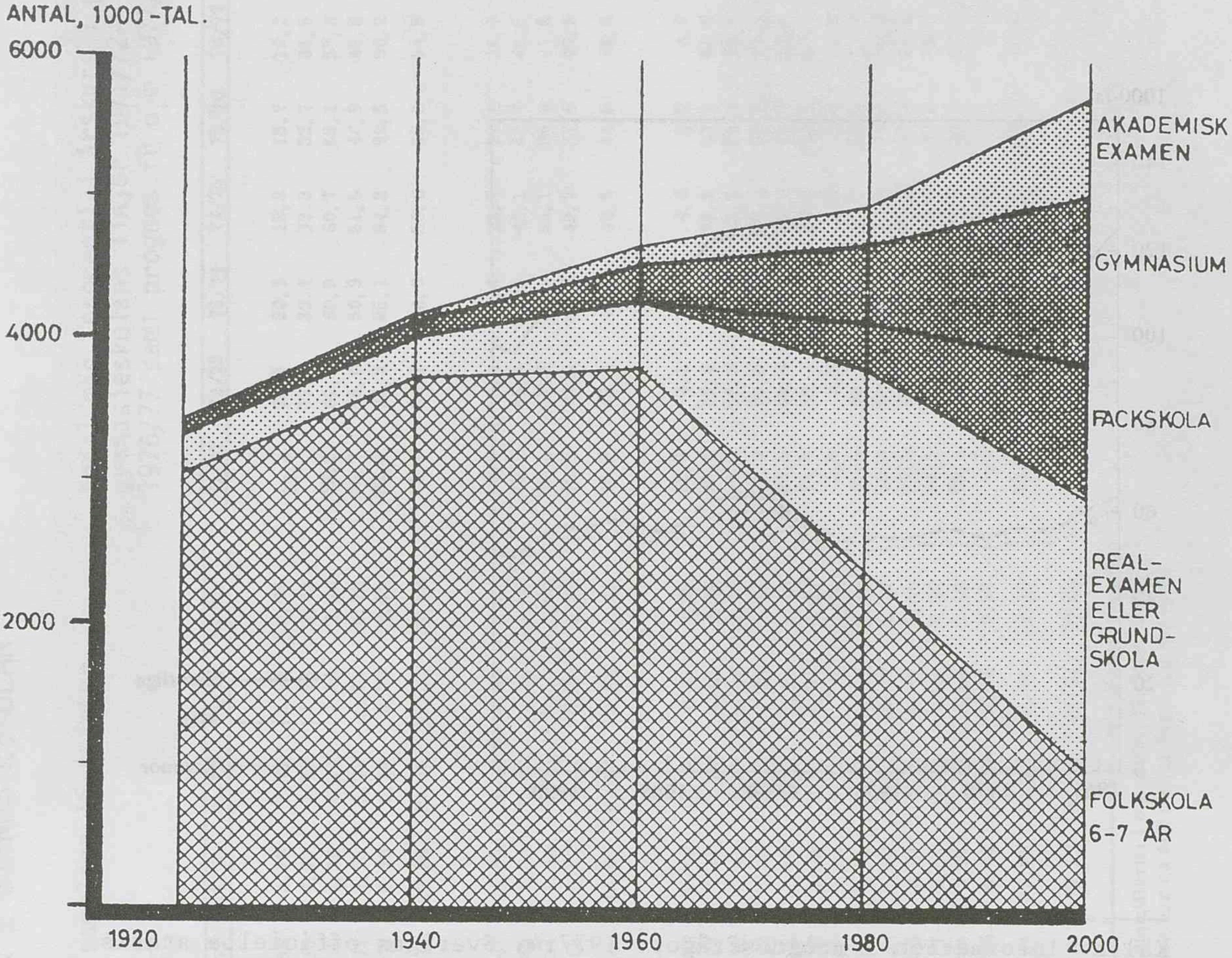

Antal individer med olika utbildningsnivåer som högsta avslutade utbildning.

Källa: Boendeservice 6. SOU 1971:28, s 10:21.

19. Hur många individer hade år 1970 realexamen eller grundskoleutbildning som högsta avslutade utbildning?

A cirka 500 000
B cirka 1 000 000
C cirka 1 500 000
D cirka 2 000 000
E cirka 2 500 000

20. Vilket år beräknas det finnas lika många individer med realexamen eller grundskola som individer med folkskola som högsta avslutade utbildning?

A 1982
B 1985
C 1988
D 1991
E 1994

PROVET ÄR SLUT. OM DU HAR TID ÖVER, GÅ TIL
KONTROLLERA DINA SVAR.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.